

פרוטוקול מס' 7/3
מישיבת ועדת הכלכלה

מיום ג' כ"ז חשוון תשס"ז - 23.11.54

בשעה 11.00

חברי הועדה:

היוזמן:

- מ. כנטוב - היו"ר
- ב. אבניאל
- י. אורי
- ש. בכה
- מ. חזני
- ש. לביא
- ד. ליבשיץ
- ש. פרלסטיין
- ר. פלדמן
- י. ניצני

מוזמנים:

- מר רוטקובסקי - מטעם חברת השלומים
- א. ציטרון - מטעם חברת השלומים
- ש. שלומאי - מטעם חברת השלומים

סדר-היום: א. הצעת חוק לתיקון פקודת הטבק

ב. חברת השלומים

היו"ר מ. כנטוב:

אני פותח את הישיבה.
בהתאם להחלטת הועדה ביררתי עם היו"ר ועדת הכנסת
מה צריכה להיות הפרוצדורה ביחס להצעת החוק הפרטית של חבר הכנסת כהן
לתיקון פקודת הטבק - הצעה שהנעברה על ידי המליאה לחונת דעת הועדה -
והצעתו של היו"ר ועדת הכנסת הייתה, שהמלצה מצדנו אינה קטורה עם נוסח
ההצעה ואינה אומת התחייבות על הנוסח שלפנינו.

אי לכך, אני מציע שנחליט בעניין זה ונצביע את להמליץ
או לא, מתוך ידיעה החלטת היוגית אינה אומרת התחייבות כל שהיא לסעימי
הצעת החוק.

ש. בכה: את אינני טועה קיימת הצעתו של מר חזני, להמליץ
ביני הממשלה להגיש הצעת חוק לכנסת.

ב. אבניאל: גם כאשר הממשלה מביאה הצעת חוק לכנסת והיא מועברת
לוועדה, מותר לוועדה לשנותה ולהחזירה למליאה בצורה
שאפילו לא יכירו אותה. על אחת כמה וכמה כאשר מגיש ההצעה הוא חבר כנסת
יחידי.

היו"ר מ. בנטוב:
אתה צודק לגבי הצעה שהועברה אלינו לאחר קריאה ראשונה. במקרה הנדון אנו צריכים להמליץ בפני הכנסת את ורק לאחר שהכנסת תעביר אלינו את החוק לאחר קריאה ראשונה נורל לשנותו.

ט. לביא:
הייתי מקבל את הצעת מר חזני, אבל אינני רוצה שהצעת מר כהן תצא מאתנו מבלי שהקדשנו לה כל תשומת לב. אני מציע לנקבל החלטה שאנו בעד הצעת מר כהן בשנויים מסויים, כגון: כל אותן חנויות שהכנסתן ממכרות סיגריות מהווה אחוז ניכר בהכנסתן, ימשיכו למכור סיגריות, ואילו יתר החנויות - יסלל מהן הרסיון למכירת סיגריות.

שנובבה: אני מציע לקבל את הצעת מר חזני.

היו"ר מ. בנטוב:
לגופו של ענין אמיר להגיד שגם דרך זו נכונה וגם זו. אבל לא הייתי רוצה ליצור תקדים, שאם ישנו חבר כנסת המגלה יוזמה, צריך לטלף יזמה זו ולהגיד: רק הממשלה. אם נמליץ על קריאה ראשונה ייערך דיון והממשלה תגיד אשר יש לה להגיד, אני חושב שעלינו לאפשר לחברי כנסת להגיש הצעות ולא לטחון את ימות חברי הכנסת.

ב. אבניאל:
אני מציע להקדיש דיון מיוחד להצעת מר כהן, לתקן אותה ולהחזירה למליאה. אם לא תתקבל הצעתי אצטרך לתמוך בהצעה להעביר את הענין לממשלה, לצערי הרב.

ט. פרלשטיין:
לדעתי הפרוצדורה שמציע מר אבניאל אינה נכונה, אין באפשרותינו להביא לכנסת דבר שונה ממה שהציע בחור הצעת חק פרטית מר כהן, והכנסת שאלה לחוות דעתנו בלבד, אם אנו ממליצים על קריאה ראשונה או לא. לכן יש בפנינו שתי אפשרות - להמליץ על קיום קריאה ראשונה או להמליץ בפני הממשלה שתגיש חוק חוק 3 חדשים.

מ. חזני:
אני מציע להמתין למר כהן טרם שאנו מחליטים, כי יתכן שהוא יטכין לסכל את הצעתו.

הוחלט לדחות את ההצבעה לישיבה הבאה

היו"ר מ. בנטוב:
אנו עוברים לסעיף ב' בסדר היום - חברת השלומים. אני מברך את נציגי חברת השלומים, ורוצה לומר להם, כי ועדת הכלכלה סבורה שענין השלומים מגרמניה הפך לגורם כלכלי ממדרגה ראשונה בפיתוח הארץ. אנו הגענו למסקנה שמן הראוי שהועדה תשמע ממקור האשון על פעולות חברת השלומים, על שיטות עבודתה, על תכנון הקניות, צורת הבצוע וכל פרט הענייני הכרוכה בזה. אנו רואים את ה שלב הראשון כשלב אינפורמטיבי, כי אנו רוצים תחילה ללמוד את הפרטים, ובדאי נשאל שאלות, ואחר כך נערוך דיון.

מר רוטקובסקי:
לצערנו המנהל הכללי של חברת השלומים נמצא בחו"ל, ועל כן לא יכול היה להשתתף בישיבה זו. מצאנו אפוא לנכון לשגר לכאן שלושה אנשים, שאחד מהם מנהל המחלקה המסחרית - ד"ר צירוף, אחד מנהל מחלקת האשראי - מר שלומאי ואנוכי. הנחנו שתהיינה שאלות שעליהן יוכלו שני החברים להשיב.

אשר לביצוע הטכת השלומים, הרי הנושא הוא רחב מאוד. ואגיד את האמת שלא התכווננו להרצות בפני הועדה, כי הרצאה זו דורשת הרבה יותר זמן מאשר ישיבה אחת של הועדה. אבל באופן כללי נוכל לתאר בפניכם את עבודת חברת השלומים מאז הוקמה, מאז הומעל ההטכת.

בכדי להראות לכם במספרים מהו היקף הפעולות של חברת השלומים מאז הפעלתה, הרי בשנת התקציב המסתיימת ב-31.3.55 עמדו לרשותינו סכומים המגיעים לטכך של 650 מליון מרק. אנו בעצם רואים זאת כ שתי שנות שלומים, כי השנה הראשונה הייתה עד 31.3.54, אולם הגרמנים רואים בכך כא לו 3 שנות שלומים.

בעצמ, לפני ההסכם המכסה הינתית היתה צריכה להיות
310 מליון מרק, אבל בגוף ההסכם היה טעין מיוחד שהחיר לגממניה להקטין
את המכסה עד 250 מליון מרק, והיה באמת השתמשו בזכות זו, מאידך, על ידי
שיטת המקדמה על חשבו הזניה הבאות כאילו תוקן הדבר, למצד אחד הוקטנה
המכסה ומצד שני אפשר היה להזמין על חשבו השניה הבאות.

פ. פרלשטיין: מה פירוט מקדמה?

מר רוטקובטסקי: נחנה אפשרות בשנת התקציב 1954/55 להזמין גם סחורות
על חשבו שנת התקציב 1955/56. לגבי כל קבוצה וקבוצה
נקבע סכום ההתאיה לאותו סכום שהקבוצה הופיעה בו בתקציב הקודם, וזה בערך
40 אחוז מהסכום של התקציב הקודם.

זאת אומרת, מתוך הסכום הכללי שממד לרשותנו עד
1.4.55 - 650 מליון מרק - ופה צריך להבדיל בין הזמנות ופקודות קניה -
חברת הטלומיה ניצרה סכום שמתקרר ל- 760 מליון מרק, כלומר - נוצלו 650
מליון מרק שהיו בתקציב ועל ידי אפשרות של המקדמה על חשבו השניה הבאות
בצורת אשראי - כל האניות שנרכשו, נרכשו בתשלומים לשניה הבאות - נוצל
סכום זה עד 760 מליון. לעומת זאת פקודות הקניה שהוצאו מכאן מגיעות
ל- 840 מליון מרק, ואני מניח כי עד סוף שנת התקציב נוצל סכום של 900
מליון מרק, ואפילו ישנה הערכה אופטימית שנגיע למיליארד וחמש מאות מליון
מרק.

תוך תקופה זו הגיעו ארצה בערך כ- 400 אלף טון סחורות.
מובן שעוד טרם הגיעו כל הסחורות שהוזמנו ונקנו על ידינו, ואם ניקח לדוגמה
שבתור תאריך קובע את היום ה- 30.9 הרי בערך כ- 180 אלף טון עוד צריכים
להגיע מהסחורות שכבר הוזמנו.

את הקניות מבצעת חברת ה לומיה במטרת רשימת סחורות
המורכבת מ- 4 קבוצות: הקבוצה הראשונה - מתכות ברזליות ואל-ברזליות. בקבוצה
זו ישנם 4 טעיפי מנה שהם: א. ברזל גלמי ומוצרי ארגול ב. מוצרי יציקה;
ג. מוצרי ברזל ופלדה; ד. מתכות אל-ברזליות.

כאן יש לציין שסעיף ב' המתייחס למוצרי יציקה כמעט
שאינו מנוצל על ידינו, בהתחשב עם העובדות שקיימות אפשרויות יציקה בארץ,
ואין לנו מזמינים מוצרי יציקה מגרמניה. במידה שהוזמנו, והוזמנו כמויות
קטנות, הרי היתה זו יציקה מיוחדת שטרם הגענו אליה בארץ.

הקבוצה השניה מכונה קבוצת ציוד, אבל בקבוצה זו
נכללים גם מוצריי כאלה שאינם ציוד. אבל בעיקר נרכש בקבוצה זו כל הציוד
התעשייתי. קבוצה זו מתחלקת ל- 7 טעיפים: מוצרי תעשיית מכונות, מוצרי תעשיית
מכוניות, מוצרי תעשיית פלדה, מבנה אניות, מוצרי תעשייה, ציוד חשמלי,
מוצרי מכניקה עדינה, מוצרי פלדה וסחורותיה.

קבוצה זו בדרך כלל מנוצלת במלואה.

קבוצה שלישית נקראת - קבוצת הגלמים. היא מורכבת
מ- 8 טעיפים של מוצרי גומי אזבסט, מוצרי רוקחות, מעשיות טכסטיל, תעשיות
עץ, תעשיות אבנים, תעשיית קרמיקה וזכוכית, תעשיית מכרות ושפניה.
בקבוצה זו ישנה כבר טעיפה שאנו מתקשים בניצולת, - טעיף האבנים והאדמות,
כי אפשרויותינו לניצולת הן קטנות.

קבוצה רביעית - מוצרי הקלאות.

פ. לביא: מה פירוט הקלאות?

מר רוטקובטסקי: בדרך כלל את טעיפי הקבוצה הזאת ר כשנו ממקורות
לא גרמניים. נניח, במידה שמדובר על חטיה, הרי
הם הובאו בזמנו מתורכיה במטרת הסכם הטלומיה. קניות אלו נקראות - קניות
שלא ממקור גרמני. גם גומי ושלחין קונים אנו ממקור לא גרמני. אין זו
עיסקה משולשת כמוהן המקובל של המלה.

קבוצה חמישית - שירותים. בקבוצה נוספת שאינה
קבוצה מיוחדת, אבל זהו ט עיף חשוב בתקציב שלנו, היא קבוצת הדלק, שגם כן
נרכז בכפף הטלומיה ממסור לא גרמני. חשוב מאוד להפריד את הדלק מכל הקבוצות
האחרות, היות ומתוך 650 מליון מרק הוקצב לדלק 225 מליון מרק שנוצלו

במלואם. כפי שידוע לנו, הרי בערך כשני שלישים מהתצרוכת הושגו עד כה ממקור זה.

בודאי יעניין אתכם לדעת, מהו סה"כ ההזמנות לפי הקבוצות. מתחילת בצוע ההסכם בקבוצה הראשונה נמסרו הזמנות בסכום של 136,760,000 מרק; בקבוצה שניה - 143 מליון; בקבוצה שלישית - 92 מליון; קבוצה רביעית - 37 מליון. כל ההזמנות בקבוצות אלו מטכמות ב-408 מליון מרק. שירותים - 21,5 מליון מרק; דלק - 225 מליון מרק. השירותים כוללים הובלה ימית וביטוח הסחורות.

חברת השלומית מציעה את כל הקניות הללו ומכסה את הוצאותיה על ידי תוספת של 3 אחוז למחר טיף של הסחורות. 3 אחוז אלה צריכים ללכת את הוצאות הן של המשלחת בקלן והן של חברת השלומית בארץ. ככל שהיקף ההזמנות גדל - ונחיל זאת גם על הדלק מהווה חלק נכבד מכל הסחורות - יש להניח ששלושה אחוז יספיקו לכיסוי כל ההוצאות של המשלחת וחברת השלומית.

ביחס לקניות על חשבון השנים הבאות, הרי הדבר הזה אופטר בשתי דרכים: א. על ידי העיקרון של המקדמה שהזכר על ידי הגרמנים, ועל ידי מו"מ יטיר עם הספקים הגרמניים שהסכימו לתשלומים תמורת הסחורות. כפי שאמרתי, זה מתייחס בעיקר ברגע זה לאניות ולמתכות. ועל ידי טדוריה אלה של אשראי באפשרותנו לנצל יותר מהר את הכספית.

בדרך כלל המגמה של חברת השלומית ושל משלחת הקניות היא - ככל האפשר לקצר מחינה מעשית את תקופת השלומית, ובשנים הראשונות לחייה, בצורה זו או אחרת, את התעשייה הגרמנית על מנת בדרך זו להבטיח את התשלומים בשנים הבאות.

אני חושב שעל צורת הבצוע המעשי של הקניות כאן בארץ ועל הקואופרציה בין חברת השלומית ובין הרשויות המוטמכות, ועל זרכי ביצוע ההזמנות - ימלא אחרי ד"ר ציטרון.

ד"ר ציטרון:

אם השאלה היא כיצד נעשית למעשה ההזמנה, הרי יש להבדיל בין הנוהל הנוגע לקבוצת הציוד לבין יתר 3 הקבוצות, שהם למעשה חמרי גלם וחמרי בניין, והנוהל הוא שונה. הנוהל לגבי הקבוצות א' ג' וד' הוא אחיד ואילו קבוצה ב' היא פרשה בפני עצמה. בקבוצות חמרי הגלם הנהל הוא כדלקמן: אבל אולי אזכיר לפני כן, כי בו בזמן שהסכם השלומית הוא דבר קבוע והוא קיים כל עוד הגרמנים מקיימים אותו, הרי רשימת הסחורות המתחלקת לקבוצות עלולה להשתנות, והיא משמשת נושא למו"מ מדג שנה; מו"מ המתנהל בוועדה המרוכבת 50 אחוז מחברי המשלחת וחמשים אחוז מפקידי המשלה הגרמנית, וועדה זו קובעת את התקציב לכל קבוצה וקבוצה, בהתאם לדרישות שלנו ובהתאם לדרישות הגרמנים.

לפי ההסכם, אנו חייבים באוקטובר כל שנה להגיש לגרמנים את הטיוטא הראשונה של רשימת הסחורות לשנת התקציב הבאה, המתחילה בראשון באפריל. על כך מחבטט נוהל צורת ההזמנות שלנו. זה מחייב אותנו לקיים את המגע הראשון עם הרשות המוטמכת עוד בחודש דצמבר, והוציל את הטיוטא אפשר לשנות פעמים רבות - ובדרך כלל הרכב רשימת הסחורות אינו משתנה אלא שנויים קלים - הטיוטא הראשונה נעשית בתיעצות עם אגף המטבע הזר של משרד האוצר. בדרך בחודש נובמבר - וזה עכשו השלב שאנו נחונים בו לקראת תקציב השנה הבאה - אנו קובעים עם כל רשות מוטמכת ועם האגפים השונים של משרד האוצר את תכנית היבוא לשנת השלומית הבאה. תכנית זו היא על פי רוב תכנית די מפורטת. הבאתי אתי את תכנית היבוא של השנה שעברה, כדי שתראו עד לאיזה פירוט זה מגיע.

זהו השלב הראשון, שקובעים יחד עם כל הגורמים המכוונים את הכלכלה הישראלית את רשימת הסחורות. לאחר שהדבר הזה סוכם, הוא מועבר לגרמניה והמשלחת מגישה לממשלה הגרמנית, ולפי הנסיון עד עכשו זה מתקבל בשנויים בדרך כלל לא גדולים.

לאחר מכן באה הפרשה של הזמנה אינדבידואלית. אם משהו רוצה לבוא לחברת השלומית ולהזמין סחורה, התנאי הראשון הוא,

שאותה טחורה שהוא רוצה להזמין, מופיעה בתכנית היבוא המוטמכת. אולם בזה אין מטפקים, הוא צריך בכל מקרה להביא המלצה בכתב מאת הרשות המוטמכת. אצל כל רשות מוטמכת ישנו טופס מיוחד והם מודיעים לנו בכתב שהם מוכנים להוציא רשיונות יבוא לאותה טחורה לאותו אדם בסכום כללי מסויים.

על יסוד המלצה זו אנו מוציאים פקודת קניה למשלחת, והמשלחת מתקשרת עם מספר טפקים בגרמניה. לאחר שהיא מגיעה למסקנה אצל איזה ספק לקנות טחורה מסוימת, היא מוכרחה להעביר כל הזמנה לסלסולנות הגרמנית. אני מדגיש נקודה זו - איננו חפשיים לקנות בגרמניה שום דבר בלי אישור הממשלה הגרמנית. כל הזמנה - אין זה חשוב באיזה ערך, - עוברת משרד ממשלתי גרמני מיוחד ומקבלת את אישורה. משרד זה בודק גם את הסחורות ולא פעם מטרב לאשר, וצריך להתחיל במו"מ מחדש, והיו מקרים שהמשרד טרב לאשר כי המחירי שהציעו הטפקים הגרמניים היו גבוהים מדי. לא פעם אנו נעדרים על ידי המשרד הממשלתי בלחץ על ה טפקים הגרמניים.

מבחינת זמני האספקה, זה גורם מעכב, כי משרד ממשלתי הוא גם משרד ממשלתי בגרמניה, ואם כי הצלחנו שם על ידי יחסים טובים ולחץ להקטין את תקופת הבדיקה עד למנימות, שהוא במוצע 3 שבועות, יש בכל זאת מקרים שזה נמשך גם חדשיים.

באותה תקופה לעוברת מהוצאת פקודת הקניה ועד לבוא הטחורה ארצה, פונה לקוח לרשות המוטמכת ומבקש את רשיון היבוא שהובטח בהמלת הרשות המוטמכת, ומקבל אותו כדי שיוכל לשחרר את הטחורה מהמכס.

בנסודה זו ברצוני להעיר, כי בתוך המו"מ שהיה לנו עם הרשות המוטמכת ובעיקר עם האוצר, הוטכם על שנוי קל שכנראה יכנס לתקפו בחודש דצמבר השנה. דרישה זו לא באה מהרשות המוטמכת, כי אם מהאוצר, הסווען שטיטת ההמלצה תחילה ואחר כך מתן רשיון היבוא, זה מכביד עליו מבחינת השמירה על התקציב. והכמנו לתקופת נסיון להתחיל בשיטה שהלקוח מקבל מיד רשיון יבוא. אנו טקפטיים במקצת בהצלחת שיטה זו מבחינת הזמן, כי אנו חושבים שזה עלול לגרום לעכובים, אבל לאחר שהאוצר הבטיח לזרז את הטיפול בדבר, בכל אופן ננסה. זהו הנוהל לגבי קבוצות א' ג' וד'.

בקבוצה ב' - קבוצת הצירוף - הפרשה ממקצת מטובכת יותר, והיא מטבע הדברים אחרת מאשר בחמרי גלם. קבוצת הצירוף היא הקבוצה העיקרית המשמרת את צרכי הפיתוח, וכמובן שפה אי אפשר, הייתי אומר, באופן טמני להזמין דבריה, אלא יש צורך בתקנון מנימות לפחות.

לכן חברת השלומית הגישה ביוני 1953 לוועדת השרים הכלכליים תכנית כללית לרכישת ציוד במסגרת של 110 מליון דולר, היינו - 450 מליון מרק. ועדת השרים הכלכליים אישרה בפרינציפ את המסגרת הזאת על טעיפיה השונים ומינתה ועדת משנה קבועה, שנקראת כפי העתונות - ועדת הורביץ. נוסף למסגרת הראשונה של 450 מליון מרק הוגשה יותר מאוחר - כאשר ראינו שבטעיפיה אחרים אי אפשר יהיה להגיע בזמן מתקבל על הדעת לרכישות - לוועדת השרים הכלכליים תכנית שניה להשלמה בסכום של 200 מליון מרק. אנו פועלים היום במסגרת של 650 מליון מרק. בר שימת הטחורות הראשונות הוקצב לטעיף זה 90 מליון מרק, והשנה - 74 מליון מרק. זאת אומרת, בסך הכל - 137 מליון מרק, על רשות לקנות בעד עוד 60 מליון מרק. אולם כאשר באנו לקנות ציוד כבד מאד, כגון: אניות, שמסתכמת היום בסכום של 120 מליון מרק, וכאשר ניהלנו מו"מ לרכישת ציוד לחשמל, שגם הוא מגיע לקרוב ל-150 מליון מרק, היה ברור שלא נכול לעשות זאת במסגרת ההקצבות השנתיות, וממשלה הגרמנית הטכימה לחלק זאת על חשבון 7 שנים של השלומית. אין פירוש הדבר שהאוצר הגרמני מקציב כעת את הכסף. הוא מקציב רק 250 מליון מרק לשנה, אבל הוא מאשר את ההזמנות, ועל ידי כך מבטיח לטפס הגרמני את התשלום בשנים הבאות. אנו מצדנו איננו נותנים לזה שום ערבויות. הטפס מקבל רק את הבטחת הממשלה הגרמנית שבשנה השביעית עוד יהיו שלומים.

רביית מוסיפיה? ש. לביא:

ד"ר ציטרון: כן, במוצע 5-4, אחוז.

לאחר האילוריה העקרונית של שתי תכניות אלו - רכזנו תכניות שהיו קיימות במסרדי ממסלה ובגופיה שונות, הטוכנות, "מקורות" תה"ל ועוד - לאחר זאת, כל קניה למעשה, פרט לקניות עד לטכום קטן, מובאות בפני ועדת המסנה לל ועדת הסריה הכלכלית, וטו מכריעה. לאחר לוועדת הורביץ מאשרת פרויקט קונקרטי מסויים, מוציאה הרשות המוטמכת את הרשיון בדרך הרגילה כמו בחמרי גלם. כאשר הפרויקט בא לוועדת הורביץ, הוא בא בהמלצת הרשות המוטמכת; ועדת הורביץ אינה דנה בפרויקט שלא הומלץ עליו על ידי הרשות המוטמכת, וגם על ידי חברת השלומית.

ועדת הורביץ שהיא ועדה מצומצמת של 5 אנשים, שאינם מדמחים לכל דבר קבעה שהיא רוצה זרוע טכנית מטלה, היא אינה רוצה לסמוך על המלצת הרשות המוטמכת, והיא קבעה שהועדה הטכנית של חברת השלומית היא הזרוע הטכנית הבודקת שלה.

ש. פרלשטיין: מה הדין במקרה של חלוקי דעות?

ד"ר ציטרון: ועדת הורביץ מחליטה, ויש אמטרוח של ערעור בפני ועדת הסריה הכלכלית.

היו"ר מ. בנטוב: מה פירוש "ועדת הורביץ מאשרת פרויקט מסויים"?

ד"ר ציטרון: במסגרת שתי התכניות הללו הוקצב סכום של 80 מליון מרק לצרכי תעיה. ועדת הורביץ מאשרת כל פרויקט שמישהו רוצה לקנות במסגרת זו.

ש. לביא: מה הם היטודות שעל פיהם שוקלת הועדה?

ד"ר ציטרון: המחלקה הטכנית מודרת בבדיקה על ידי ההנחיות של ועדת הורביץ. ועדה זו בוחנת, טרה שהיא מחליטה, את האטפקט של המטבע הזר, הייצוא, תעטוקה, ועניין תוצרת הארץ. בדרך כלל היא מחליטה על פרויקט מסויים לאור המצב באותו ענף תעשייתי.

בפרויקטים קטנים, עד לטכום של 30 אלף דולר, ועדת הורביץ אינה מטפלת, אלא את יטנת חלוקי דעות בין הרשות המוטמכת וחברת השלומית. מעל ל-30 אלף דולר, גם כששניהם ממליצים, בכל זאת מובא הדבר לוועדה.

מר שלומאי: אשר לשאלת האשראי, בדרך כלל הזמנה הנמטרת למחלקה המטחרית, נמטרת גם למחלקת האשראי - מחלקת הכטפיה. יחד עם זאת מוטריה את התנאים של אמטרוח התשלומים למזמין, ובהתאם לכך עליו לפתוח אשראי בנקאי. הזמנות מטרדי הממסלה מקבלות את הכיסוי מהחשב הכללי, אבל בכל יתר ההזמנות על כל מזמין לפתוח אשראי בנקאי. המקדמה היא בשעור של 10 אחוז, 27,5 אחוז עליו לשלר עם בוא הסחורה ו-31 אחוז הוא מקבל לשלושה חדשים ו-31, 1/4 ל-6 חדשים, ועל חדשים אלה מזמן בוא הסחורה עד זמן הפרעון הוא מטלה 5 אחוז רבית.

היו"ר מ. בנטוב: עד לכמה זמן ניתן האשראי?

מר שלומאי: 6 חדשים מכטימות לחמרי גלם. הזמנה שאינה עולה על 30 אלף דולר אינה מקבלת אשראי, אלא המזמין יצטרך לשלם את הטכום עם בוא הסחורה. כל זה נוגע לחומר המיועד לצריכה מקומית.

מה שנוגע לחמר גלם המיועד לייצור לשם יצוא, מנימות האשראי מגיע ל-10 אלפיה לירות, וכאן התנאים שונים. מי שמזמין לייצור לשם יצוא מטלה מקדמה של 10 אחוז, עם בוא הסחורה רק 15 אחוז והיתר בתשלומים: 25, 25 ו-25 אחוז תוך 8-6-4 חדשים.

וציוד שוב שונה הדבר - 10 אחוז מקדמה, עד 10 אחוז עם בוא הסחורה והיתרה ל-8-3 שנים ברבית של 7,5 אחוז. ההמלצה לתשלום תוך כמה שנים נכללת בהמלצה של הרשות המוטמכת וחברת השלומית.

ועדת האשראי מורכבת מנציגי האוצר, חברת השלומית, הבנק הלאומי, משרד המטחר והתעטיה והאוצר לוועטיה. כל כרדיט שנתן למעלה מטנתיה אמוד להצמדה, כפי שהוחלט.

מ. חזני:

אמוד למה?

מר סוקובסקי:

להחלטת ועדתו ליהמן.

היו"ר מ. בנטוב:

זה חל על כל ההזמנות מאז הפעלת חברת השלומי?

מר שלומאי:

האוצר לתעשייה נועל לעת עתה רק 6 חדשים. מאז התחיל לפעול כל מזמין חותם על חוזה עם האוצר לתעשייה שהוא קטור להצמדה טיחליטו עליה. זה אינו חל על סני הכרדיטים הדברתי עליהם. אם מיהו מזמין מכונות לתעשייה ורוצה כרדיט לשנתים באמצעות חברת השלומי על ידי אשראי רגיל, הוא יכול לקבל זאת אבל באחוז רבית של 7,5 אבל הוא אינו קטור להצמדה.

האשראי שנתח חזר הינו בכל הבנקים מסתכב ב-21 מליון לירות. מזה לבנק הלאומי בערך 30 אחוז. ישנו עוד כרדיט אחד של 8 מליון לירות שניתן לבנק הפועלים על ידי איטור בכתב מהאוצר. בכדיט זה מסתמך המסקים. יש הסדר מיוחד של בנק הפועלים עבור המסקים ההסתדרות זהו הסדר עם האוצר וחברת אמפ"ל. לפי הודעת האוצר אנו יכולים למסור למסק סכום מסויים, והתנאי הוא שבנק הפועלים צריך להודיע טמטר תעודת פקדון.

הסכומים שהבנקים חייבים לנו הינו על חשבון סחורות שכבר נמטרו וזמן הפרעון טרם הגיע מסתכמים ב-8 מליון לירות.

היו"ר מ. בנטוב:

אנו עוברים לשאלות, וברצוני גם כן לשאול מספר שאלות:

א. מה פירוש קבוצות? האם יש חובה למצות את כל הסכום הקטור בקבוצה או בקבוצת משנה, ומה קורה במקרה שסכומים מסויים אינם מנוצלים או שרוצים לעבור עליהם?

ב. אם נתנות הזמנות לסני הבאות באיטור האוצר הגרמני פירושו הדבר שהאוצר הגרמני אחראי לתשלום, והזכר מאפשר לקנות מעל לחקציב הסנתי אוכלעל למטרעה גם כן?

ג. מי מעבד את התכניות הכוללות של ההזמנות, ועל יסוד מה?

ד. האם כל הזמנה שמזמינה חברה-שלומיית זקוקה להמלצת הרשות המוסמכת תחילה?

ה. מי קובע את טיפוס האיד והפרטייה?

ו. על איזה סכום, מתוך 3,450,000,000 יש כבר תכנון וידוע מי יבוא את הסחורות?

ז. האם קונים גם דבריהם ללא מזמין מסויים?

ח. כמה הזמנות מטרו עד עכ שו בשביל קונים פרטיים, כמה/מסרדי ממסלה, כמה בשביל חברות פרטיות וכמה בשביל חברות צבוריות?

ב. אבניאל:

א. כמה קבל המשק המכונה הסתדרותי, או שלהסתדרות יש בו יד ורגל, כמה קבלו מסרדי הממשלה וכמה מוטרו צבוריים?

ב. באיזה סכום הובאו סחורות לצריכה בעקפיק, פרט לנפט, וכמה הביאו בשביל פיתוח יסודי לפי תכניות מסויים? וכאן ארצה לקבל לוגמאות כיצד אתם מחלקים את הדברים, כדי להבין למה אתם קוראים פיתוח.

ג. למה הולכים כטפי תמורת השלומי?

ד. ידוע לי שהיו מקרים שאוררו רשיונות של ידי הריוח המוסימכת ולמרות זאת חברת השלומי טרבה להזמין את הסחורות. אני רוצה לדעת מאיזה סיבות ונימוקים אתם מטרבים במקרה כזה, למרות שהתכנית

אוסרה על ידי הרשות המוסמכת?

א. איזה הזמנות מוגשות על ידי החשב הכללי, ומה
הן התנאים לגבי הזמנות אלו? ש. זיסמן:

ב. בזמנו הופיעו בעזרונות תלויות על צורת הבצוע
של הסכר השלומית על ידי חברת השלומית. ונתמנתה ועדת משנה לבדקה את
הדבריה והגיטה מסקנות. מה היו המלצות הועדה, והאם חברת השלומית נוהגת
לפי המלצות אלו?

ג. הייתי רוצה לשמוע, לדוגמה, כיצב עברה הזמנה
של אחד המוסדות הגדולים - טולל-בונה, המסביל המרכזי - את כל השלבים,
ומה הם תנאי הבצוע של הזמנה מסוג זה?

ד. ביחס למבדוק - מהיגו דרכי הצגתה של חברת
השלומית ביחס למבדוק? איזו רשות מוסמכת החליטה, ומה היו התנאים?

ה. בשחונות הופיעה קדזעה על חלוקת ניצול כספי
השלומית בין הטקטור הפרטי והטקטור הצבורי. היינו רוצים לשמוע מה אמת
בידיעה זו.

א. האם מחירי החורות בגרמניה תואמים למחירי
הבינלאומיים, או שיש מקרים שהמחירים בגרמניה גבוהים
מהמחירי הבינלאומיים? ש. לביא:

ב. מה עושי אמת כדי לא להזמין סחורות המתחרות
בתוצרת הארץ?

ג. כמה רשיונות לא נוצלו?

ד. האם היו מקרים שאנשים הזלזינו וקבלו סחורות
למטרות מטויימות, ואחר כך הוציאו אותן למטרות ספקולטיביות?

ש. בבה:
עברתי על ר שימת קבוצת הסחורות, ונתקלתי בקבוצת
הברזל בטעף "בוליס" בסכום של 8,4 מליון מוק.
את ידיעתי נכונה, הרי אלה הם בולי ברזל. אני מבין שזו התמנה טפציפית,
כי כל ברזל אחר הוא ברזל העובר לטוחר, בו בזמן שמוצר זה הוא טפציפי,
ועד כמה שאני מבין, הוא מיועד לארגון. קיית ביח"ר לארגון בעכו, ואני
חושב שלא יכול מישהו אחר להזמין מוצר זה, אלא רק ביח"ר זה. אולי עד
כמה שאני יודע הייצור של מפעל זה הוא רחוק מלבלוע טכום פנטסטי כזה.
הייתי רוצה לדעוץ) האם על הזמנה זו חלו גם כן אותם התנאים שעליהם הדבר
מר שלומאי?

ב. האם הסחורה נמסרה לביח"ר או שהיא מונחת במחסני
חברת השלומית? אם הסחורה מונחת במחסני חברת השלומית, מתעוררת בעיה
אם מוצר זה נכנס לטסטיסטיקה שפרטמנה על חלוקת הסחורות לסקטורים השונים.

ג. בזמנו דנו בועדה זו על הזמנת לבני שמוח
על ידי חברת השלומית, דבר הטוגע בביח"ר נאמן המייצר לבני שמוח בארץ.
חשובת חברת השלומית הייתה אז, כי הדבר אינו פוגע בתוצרת הארץ. וזהו
הזמנה מיוחדת. הייתי רוצה לדעת למה מיוצרות לבנים אלו, ואיזה מפעל
מנצל אותן?

ר. פלדמן:
אילו רצינו לקנות אותן חורות צריכה המוכאות
בכספי השלומית, שלא מכספי השלומית, האם היינו
צריכים לשלם בעבורן במטבע קטה?

א. האם וכיצד משותפת בפעולות אלו של חברת השלומית
הטוכנות היהודית? י. אורי:

ב. באיזו מידה וכיצד נתנת זכות קדימה לפיתוח החקלאות
בארץ?

ג. האם בתוך התכנון איתם עושים נס רח גו רזרבה לדבריו דחופים בלתי-נראים מראש?

ד. קראתי להאגדות והמבדוק הזמנו יחד. האגדות לא הגיעו. האם יכולים אלו לקבל אינפורמציה מדוע הגיע המבדוק לפני האגדות?

היו"ר מ. בנטוב: ברצוני להוסיף כמה טאלות:

א. מהי שיטת בחירת הטקסטים בגרמניה? והאם זה נעשה על ידי מרכזים? ומה ביחס לסוכנים?

ב. מכיוון שפה הזכירו את ענין ביח"ר נאמן, ברצוני לקרוא בפניכם קטע ממכתב של ביח"ר זה. (קורא את המכתב) היינו רוצים לדעת איפא איזו רשות מוטמכת המליצה על הבאת לבגיי השמות ולמי הביאו אותן.

ט. פרלסטין: האם חברת השלומיה בודקת את המחירים שמטלמים בגרמניה לעומת המחירים בשוק העולמי? אני שמעתי שלעתים מגיעים הפרטים במחירי עד 20 אחוז. הטוכני טוענים, שעל ידי הוצאת ממעגל השלומיה, מטלמת חברת השלומיה מחירים גבוהים כתוצאה מכך שאין מישהו המתווך בין החברה ובין הטפקים?

האם חברת השלומיה הזמינה מלט לבן מחוץ להזמנה למשרד העבודה?

ד"ר ציטרוין: לטאלת היו"ר - מה פירוש קבוצות - פה למעשה הגרמניה גילו גמישות מסויימת. ברשימת הסחורות הראשונה היה טכום קבוע לכל קבוצה, וגם לכל סעיף משנה בתוך הקבוצה, ואי אפשר היה להעביר סעיף לסעיף. כתוצאה מכך כמובן נשארו סעיפים אחדים שלא יכולנו לנצל, ובעיקר זה חל על סעיף תוצרת עץ. בזמן המו"מ בהאג חשבנו שנוכל להביא מגרמניה בתיים, והכנסנו סעיף בטכום גדול - 24 אליון מרק. אך בינתיים החליטו לא להביא בתיים אלה, ועץ בתור טכום, לפי דעת ממטלת גרמניה אינו שייך לקבוצה זו אלא לקבוצה הרביעית, ואנו נשארו פה ביחורה ניכרת.

בתום שנת התקציב הראשונה במו"מ ע"י הגרמניה שכנענו אותם שלא יחכן שישארו טכומים חפשיים, והם הסכימו להעביר אותם, לאחר גמר שנת התקציב, לקבוצות אחרות.

היו"ר מ. בנטוב: זה ה קטין את הטכום שנוצל בשנה שעברה?

ד"ר ציטרוין: לא, יכולנו להשתמש בכסף זה באפריל לקניית ברזל, ועשינו זאת.

נטארה התחייבות מוטריה, שאנו מקווים שתוך הזמן גם אותה נוכל לבטל, שאי פאם נקנה סחורות לפי אותן קבוצות שבהן נשארה יתרה. אבל ישנה טימניה להגרמניה יוותרו על תביעה זו. בשנה השוטפת הסכימו הגרמנים לשנוי אחד - הם לא קבעו טכומים מסויינים לסעיפים משנה אלא רק לקבוצות, ויש התחייבות שבכל סעיף משנה אנו חייבים לקנות בעד מנימות של 5% מערך הקבוצה. ברוב הטעיפים נוכל על ידי כך לנצל ה שנה את המנימות הזה. כך שהשנה אני חושב שלא תישארנה יתרות.

למעשה יש התחייבות לקנות אבן ואדמה בעד 5% מערך קבוצה 3, זאת אומרת 2,350,000 מרק. יש להניח שנגיע למכסימות דוקא בסעיף זה 3/4 מליון מרק, וישאר רבע מליון מרק, שאנו מקווים שהגרמנים יסכימו בטוף שנת התקציב להשתמש בזה לברזל או סעיף אחר.

אשר לקניות על-חשבון, פה יש להבדיל בין 3 סוגים של קניות מטוב זה. ציוד כבד אנו קונים היום ל-7 שנים. פה יש הזמנה רשמית עם אישור הממשלה הגרמנית ועם רשות להשתמש בטכום מסויינים כמקדמה מתוך התקציב השוטף. המקדמה מגיעה ל-20-15 אחוז לפי הטכום עם הטפקים, והממשלה הגרמנית על ידי אישור ההזמנה מתחייב לשלם לטפקים במשך שש השנים ובאות את השעורים המגיעים לו לפי ההטכום.

הסוג המבני של קנינות מרעט הוא - חסרי
גלם, וכמון קבעו הגרמנים; כי נוסף למכסה יב רשות לקנות במסגרת 40
אחוז ממכסה של שנת השלום. הרעיון מבלי להקציב לזה את הסכום. אם
יב לבו הינה סכום של 10 מליון למתן, אנו יכולים לקנות ב-10 מליון,
ולפי השנה שעברה היו גם כן 10 מליון בהקציב, אנו יכולים לקנות בעוד
4 מליון מרק על חשבון שנת 1956, מבלי שיקציבו את הסכף, אלא מאשרים
רק את החזמנות.

לזה מסתמך סוג שלישי. אנו ניצלנו מצב מחירים
מסויים במשק הממכרת, ופענו שתי קנינות גדולות של מתכות בזמן שקבלנו
ידיעה עמומה לחול עליה ניכרת המחירים, ואנו קנינו במחירים הקודמים.
כמטר באנו למשק זאת התברר שזה עובר למרק את התקציב אלא גם את
המקדמה, אך אנו בכל זאת לא רצינו לוותר, כי בינתיים המחירים עלו
ב-10 דולר לטונה, ועל כן הגענו לידי הסכס עם רוב הספקים הגרמניים
הגדולים, והם הסכימו לסכום לבנו את הסחורה מפילו בלי אישור הממשלה
הגרמנית, על יסוד מכתב הזמנה אל הממלכה בלבד והבטחה שבכניס זאת
לרשימת הסחורות של השנה הבאה, ועל ידי כך הגענו למעשה כרדיט נוסף
של 30 מליון מרק.

היו"ר מ. ג. בנסוב: מדוע איש כדאי לגרמנים לעשות זאת?

ד"ר ציטרון: זה היה עוד לפני ההחלטה על ההזדינות
והספקים הגרמניים היו ועוביני בני החזמנות,
והאם ראו בנו קליינט לא קטן, במשך שנה וחצי בצענו הזמנות ברזל בסכום
של 140 מליון מרק.

שאלה שלישית היתה - מי מעבד את התכניות
ועל יסוד מה? רשימת הסחורות הרעיונה הורכבה עוד לפני שהוטג הסכם
השלום, זה היה עוד בזמן הסו"ס, והם לחת הירמלית שניהלה את הסו"ס
קבלה את כל החסר מהרשויות הסוסמכות, ונדסה לי סו"ר שבער, שיטב במסדר
החוק, ריכז את החסר והגיש אותו. בשנה השניה עלינו אנו עבודה זו. קבלנו
חסר גם מהרשויות הסוסמכות. גם מהמסכ, וגם ממחלקת הסטטיסטיקה קבלנו
חסר על מוצרים שהובאו בשנים קודמות. בינתיים כמובן שהצטבר מאלנו בסיון
לא קטן, והשנה יכולנו להיות היוזמים ולבוא לרשויות הסוסמכות ולהציע
להן, לא רק לגבי התצרוכת אלא גם לגבי אפשרויות וכדאיות של הקניות
בגרמניה.

אולי מענה עכשו גם על השאלה ביחס למחירים
בגרמניה, כי זה מתבטא גם בקביעת תכנית היבוא. אנו בהחלט משווים כל
מזיר עם מחירי מוצרים אחרות. מחירי המתכות בגרמניה, שסורה למרגון המערב
אירופי, שווה למחירי בגלגיה וצרפת. ישנה דבריה שהם בגרמניה יותר יקרים,
ומזי משללת השאלה - א לקנות או לא, ומה למעשה הגורם הקובע זו הרשות
הסוסמכת עם האוצר. ישנם מקרים כאשר השיקול הוא: אפנה שחורה מסויימת
עולה בגרמניה בעטרה אחוז יותר, אבל ברגע זה אין לנו אפשרות
להביאה על ידי חוזיה מסחריות אין לנו מסבב קשה כדי לקנותה במרץ אחרת,
על כן אנו מחליטים בידועין לשלם את 10 אחוז יותר. אם המחירים גדולים יותר,
והיה קרה כזה שמחירם של פחים מגולמנים עלה בשלושים אחוז, הודענו אלא
נקנה. ישנן פלדות סיוחדות שאנו בגרמניה כמעט שאיננו קונים כיוון שאיננו
יכולות להתחרות בתוצרת המגבליית.

שאלה שאלה - האם כל הזמנה פוסלצת? כן, בהחלט.
לשאלה, מי קובע את פרטי הציוד, האשונה היא:
את פרטי הציוד קובע כמובן המזמין; הוא משלם בעד הציוד, הוא צריך להקיים
את המפעל. בדיקת הסכסין בעשית גם ברשות הסוסמכת וגם מאלנו. הבדיקה נעשית
גם מבחינת מספרויות רכישת הציוד במרץ וגם מבחינת האמכמו, כי ישנם
מקרים לא מעטים שהיצרן בא אלינו בידיעה קלושה מה הם פרטי המכונות
שהוא זקוק להן. במקרה כזה לפני כל סיפול פרוצדורלי אנו לעבירים למחלקת
המכניות על ידי הממלכה בקלן את כל המרכיב הידועים על אותו כרויקט, ומבקשים
להציע לנו המעות. ואז אנו קובלים מספר קטלוגים מבהם מסויינים גם המחירים.

נוסף לכך כל מזמני הציוד מצלנו מקבלים
המלצה שלנו לביעה לגרמניה, והם נמצאים במקום ובדוקים את הדברים עם
יחד עם אנשי המשלוח ומחליטים.

השאלה - על איזה סכום יש כבר תכנון - היא
סטומכת במקצת. אמרתי כבר: אוטרה תכנית ראשונה של 450 מליון מרק; אוטרה
תכנית שניה של 200 מליון מרק, יחד - 650 מליון מרק. סתמנה מצלנו
תכנית שעדיין לא הגשנו מסכום של 150 מליון מרק נוספים, ואנו רואים זאת
כתכנית שתוך שנת 1955 נצטרך להביעה לציוד. זאת אוטרה, אנו מביעים
למטהו קרוב ל-800 מליון מרק לציוד. אם אנו לקוחים בחשבון שמקלה של
קבוצה זו בתקציב יהיה כ-70 מליון מרק לשנה, הרי אנו למעשה בתכנית
זו של 700-800 מליון מרק גטרנו למעשה את קבוצה 2 עד גמר השלושים.

היו"ר מ. בנטוב: כמה הוצאתם כבר בקבוצה זו?

מר רוטקובסקי: 150 מליון מרק והזמנות שעדיין לא בתקבלו
בסכום של 90 מליון מרק.

ד"ר צ'טרנו: לא כל הציוד מיועד לצרכי פיתוח. אין עמי
הסטטיסטיקה הזאת, אבל ערכנו אותה לפני
זמן קצר. הורדנו חלק מההזמנות בקבוצה 2 שמינן הסיכות לפימדוק והוספנו
חלק בקבוצה המתכות הסיכות לפיתוח, ואז הגענו ל-28 אחוז מהל הסכום
הסייך לפיתוח, בלי דלק כמובן.

מ. לביא: מה נחשב אצלכם כפיתוח ומה צריכה?

ד"ר צ'טרנו: בשאלה זאת - האם אנו קונים מחוזרות שאין להן
מזמין מדאט? דבר זה בעשה במתכות והוא
תוצאה ברורה מההזמנות שהזכרתי קודם. הפעמים היתה הזמנות לקנות ברזל
המחיריה זולים, ובשתי הפעמים היינו די ימים להחליט תוך 24 שעות, כי
קבלנו ידיעה על עליה שכבר חלה בארצות שכן וטרם הגיעה לגרמניה, והיה
ברור שעליה זו מוכרחה לחול גם בגרמניה תוך 48 שעות, כי גרמניה קטורה
בהסכמים למרצות המכונות. במקרה זה, בהתיעצות עם שר האוצר נתנו הסכמתנו
לקניה זו בלי כל ספרטים, והבטחנו לעצמנו כמויות מסוימות של ברזל
שבלי לדעת מי יהיו הלקוחות, ואפילו מהו הברזל שיבוא. אבל מאז ועד השובע
הכנסנו את המפרטים כדי למלא מסגרת זו על יסוד לקוחות.

היו"ר מ. בנטוב: לאיזה סכום מביעות שתי קביות אלו?

ד"ר צ'טרנו: למטה מליון מרק.

היו"ר מ. בנטוב: מה היה ההפרש במחיריכם?

ד"ר צ'טרנו: מאז חלו כמה עליות במחיריכם. העליה הראשונה
היתה ב-4 דולר. היום ההפרש לגבי הקניה שלנו
הוא בין 10 ל-12,5 דולר לטונה.

היו"ר מ. בנטוב: כמה הייתם קונים מילולא היתה שאלה זו של
עליית המחיריכם?

ד"ר צ'טרנו: בממוצע אנו מביחים, שלפי התצורות הרגילה
בארץ, יהיה לנו מלאי ברזל לשנה וחצי.

ופה אני רוצה לענות באופן חלקי לשאלת מר
בבת - מדוע הכנסנו בולי ברזל בכמות גדולה. הגרמנים מוכנים להפוך ברזל
לבולים, וכאשר נוכחנו לדעת שמפעל הארגול עוד לא הגיע לאותו מופטימוס
שנקבע בתכנית, הפכנו - בהתיעצות עם הרשות הסוסטמט, אגף התעשייה הכבדה

כמשרד המסחר והמעשיה - את כספיות הבוליה לברזל.

לשאלת הר אמניאל - כספי תורת הסלומים -
דפה אני יכול רק לצטט את האנציק, כי אני איננו קובעים בענין זה - הולכים
כולם לתקציב הפיתוח. אנו מעבירים זאת לטוב הכללי. הגיעו מרצה סחורות
בכמות של 95 מליון, וסכום זה נכנס לקתיב הפיתוח.

גיאס לוועדת זלהייסר, איננו מוססכים לענות
בפרטים על ענין זה, כי הנהלת חברת הסלומים טרם קבעה עמדה, ואסביר
מדוע. ועדת זלהייסר שגבתה עדויות מעשרות אנשים, בניגוי חוגים שונים,
שכחה שני אנשים שיש להם קשר ספויים לחברת הסלומים: הלל דן וד"ר שניער.
אני מבטיח מלה ועדת זלהייסר לא טמעה.

ש. זיסטון: מי הינו חברי הועדה?

ד"ר ציטרון: מה"ה מוסבורג, בן-סחר וזלהייסר. הפועצה
מצבורית קבעה הרכב זה.

היו"ר ס. גנטוב: את מי טמעה הועדה מחברת הסלומים?

ד"ר ציטרון: רק אותי. כמשרד הם הגישו את הדו"ח העירו להם
כי שני אנשים אלה היה רמזי לשמוע טרם שספרסמים
את הדו"ח, ודבר הובטח אך לא קיים. בלנתים אנו, העוסקים בעבודה, קבענו
את ססקנותינו ונגיש אותן להנהלה באחת הישיבות הקרובות, וזה אפשר יהיה
לענות על שאלה זו.

ש. זיסטון: האם הועדה שיכחה את עבודת חברת הסלומים, טמעה
בה ליקויים?

ד"ר ציטרון: גם זה וגם זה.

לענין המבדוק, הייתי רוצה לשאול שני דברים,
מהם תשובה כללית וברורה בכיתה שהדבר נוגע לחברת הסלומים.

בדברי הכנסת ישיבות רי"ב-רי"ח ישנה תשובה
של שר התחבורה לשאליתם בענין המבדוק. (מצטט את תשובת שר התחבורה).

בענין זה של המבדוק היתה למחרונה חליפת מכתבים
בין שר התחבורה לשר האוצר. מקרא בסביבתם את מכתבו של שר התחבורה. (קורא
את המכתב).

ש. גבת: כאשר קבלתם את ההזמנה מחברת "היטה" בהגתם
לפי הפרוצדורה המקובלת?

היו"ר ס. גנטוב: איננו בכנסים פה לענינים הבין שר האוצר לבין
שר התחבורה. אין זה מתפקידנו. מה טמנו רוצים
לדעת הוא, אם הכלל הוא שמוציאים כל ציוד עבור מוזמין ספויים, האם במקרה
זה נסטר הכלל הזה? האם המבדוק הוזמן בטביל מוזמין ספויים, והאם קבלתם
הטלפה רגילה של הרשות המוסמכת, ואם לא - מה קרה שכאן בהגתם בפרוצדורה
טובה מהמקובלת?

ד"ר ציטרון: המכתב של שר התחבורה היה מכונן גם לשר האוצר
וגם לחברת הסלומים.

למ חברת "היטה" הזמינה מאלנו את המבדוק.
ההזמנה הוגשה על ידי משרד התחבורה.

ש. זיסטון: ישנו מסך חתום על כך?

ד"ר ציטרנון:

חתום על כך האחראי לאותם דברים אשרד התחבורה.

היו"ר מ. בנטוב:

חברת השלומים היתה סבורה שהיא זוכה את
המבדוק בשביל אשרד התחבורה.

ד"ר ציטרנון:

כן.

היו"ר מ. בנטוב:

האם קבלתם את המסמכים הרגילים שהאגב הכללי,
כפי שזה נהוג לגבי הזמנות רגילות.

ד"ר ציטרנון:

אני חושב שלא קבלנו. המסמכים על כך; שהאישור
ניתן על ידי ועדת השרים הכלכליים עצמה,

שלא כמקרים רגילים אחרים, אותם מאשרת ועדת ההגנה.

מר רוטקובסקי:

יתכן שאנו לא הפנינו את תשובת לבכם לסדר
יוצא דופן לגבי ההזמנות הכלליות. ישנם מקרים
רבים שבהם חברת השלומים אינה מטפלת בצד הכספי, וגם אנו
המעסיקה אינו מטפל בזה. באותם מקרים, שחלים על הזמנות או
המבדוק, האוצר בעצמו קובע את התנאים עם
המעוניינים. אנו הזמנו את האניות, לפיכך, לסדרת ההחזרה
לא היתה חתום, אבל האוצר הוא שביהל את הסו"ס עם החברות
אשרו לרכוש את האניות, ורק לאחר מכן - בהתאם לתנאים
שקבע האוצר באופן ישיר עם החברות - נמסרו
האניות למעוניינים. אני חושב שבכל הפרשה הזאת יתכן
שאם שטרד התחבורה סמן על האוצר בענין החזרה, ואילו
האוצר סמן על שטרד התחבורה. אבל עצם העובדה
שהחברת השלומים זוכה את המבדוק, כמו את האניות,
דבר זה היה ידוע לכל הבורחים הצוגעים בדבר.

מ. זיסמן:

המכתבים של שר האוצר ושר התחבורה אינם
מעניינים אותי. מעניין אותי אם בתיק של חברת
השלומים ישנו איכס שהוזמן את המבדוק והתשובה על הזמנה זו.

ד"ר ציטרנון:

ישנו עמי מכתב - אינני יודע אם לזה את
מתכוון - של היועץ המנדטי של שטרד התחבורה
מה -6.5.53. (קורא את המכתב).

היו"ר מ. בנטוב:

חברת השלומים חתמה הזמנה?

ד"ר ציטרנון:

כן הזמינו גם את האניות.

מ. זיסמן:

האם לגבי הזמנת האניות ישנו דק מכתב החתום
על ידי היועץ המנדטי, או ישנו סופס אחר?

ד"ר ציטרנון:

רק לאחר שבסתיים הסו"ס על מכירת האניות, נעשו
הוזים עם חברות הספנות המקבילות את האניות.

מר לביא שאל בקשר ליבוא סחורות הפוגעות
בתוצרת הארץ, ובקשר לכך בשאלה גם שאלה ביחס ללבני שרפה. למעשה אחת
הנקודות שהן מתנהל ויכוח בינינו ובין הרשות המוסמכת היא ביחס לבדיקה
נוספת של כל פרויקט טכניקה בתוצרת הארץ, גם לאחר שבדיקה זו
נעשתה במשרד המסללה. ועל כן יש לנו סוגי מעב דינו יש בהנהלה, כי משרד
המסללה חושבים שזוהי כפילות מיותרת. ואולם היו מקרים, לא אביד רבים,
אבל גם לא מעטים, מיפה שהחליף על ידי הרשות המוסמכת על יבוא סחורות
סווייטות, ואנו מצאנו שהדבר עומד בהתאמה עם תוצרת הארץ, וכמוכן שבמקרים
כאלה הודענו לרשות המוסמכת, שבמדינה זו אי אפשר יהיה לבצע הזמנה זו.

מה שנוגע ללבני השמות, הרי לפי אישור הרשות
המוסמכת, לאחר הדבר פורסם בעתונות ולאחר ביקורו של שר המסחר והמעשיה
במפעל הרשות המוסמכת הודיע ליבוא זה אינו מתורה בתוצרת הארץ. יבוא

ש. פרלס יו:

בשביל מיזה ספעליה הוזנו לבני הסמות?

ד"ר ציטרון:

בשביל "זכר", "פיניציה", "גביט" ומפעל הפלדה
ההולך ומוקם.

היו"ר מ. בנטוב:

בערכה בדיקה על ידי מכון התקנים בענין זה?

ד"ר ציטרון:

במסד המסחר והתעשייה ישנו מוטטה כיוון ללבנים
וקרטיקה והוא בדק את הדבר.

על שאלתו של מר פלדמן - האם היינו צריכים
לטלם כמטבע קשה עבור הסחורות שהבאנו על ידי השלומי אילו הבאנו אתן
ממקור אחר - לא אוכל לענות. הרשות הפוסטמכת יודעת על כך, והיא טוענת
שכל דבר שהיא מקציבה מבססצרת השלומים, הוא הידומי באותה סידה שהיתה
מקציבה לו דולרים.

מה שנוגע לזכות קדימה לחקלאות, ועדת היירים
הכלכליים, במסגרת התכניות, קבלה את דרישות המוסדות הסטטליים בחקלאות:
משרד החקלאות, והסוכנות, והקציבה למטרה זו סכומים ביכורים. לצצרי,
לא כל הסכומים, בעיקר באשקפה, נוצלו למעשה.

אשר לשאלת בהירת הספקים בגרמניה, הרי
בעניני ציוד כמעט ללא יוצא מן הכלל קובע דגונו של המזמין, ובמידת
האפשר. אנו קונים את הסחורות מפל אותו ספק שמציין אותו המזמין. כמובן
שעל פי רוב הוא מקבל את הקטלוגים שאתנו ובוחר את הספקים לפי המלצת ינו.

בהתאם להסכם אנו צריכים לקנות מחוז מסויים
של הסחורות במרלין ובמיזורלי חירוב אחרים שבהם יש חוסר עבודה, או בגלל
סיבות אחרות, אבל בתנאי כמובן, שהספקים באותם מיזורלים יכולים להתחרות
בטיב ההזמנה, בסועדי המספקה ובמחיריה עם הספקים במיזורלים אחרים של
גרמניה.

אם נאמה הזמנה של סחורה מעדיין לא קנינו,
ולא ידוע מי הוא הספק הטוב והזול ביותר, פונה המסלחת במכרז סוגבל
- בגרמניה ישנן הוראות סיוחדות ביחס לבצוע הסכם השלומים - לקבוצת
ספקים רפרוזנטטיבית באותו ענף, וכאשר מקבלים את ההצעות - כחליטים.
במקרה שלקוח דורש ספק מסויים, אין מחליטים על ספק אחר אלא בהסכמתו.

אשר למלט לבן, הדבר הופיע בעתונות מתוך
אי-ידיעה. מראשית עבודתנו היה ידוע שאנו יכולים להשיג מלט לבן בכל גרמניה
רק מפל ספק אחד. גרמניה מינה מייצרת מלט לבן לייצוא. רק ספק אחד
סוכר לייצוא ובכמויות סוגבלות - בחודשי החורף - 250 טון לחודש, ובחודשי
הקייץ - 100 טון לחודש. לפעמים אנו מצליחים לקבל עוד 50 טון. בהתאם
לכך צריכים היינו לתכנן את יבוא המלט. מלט לבן הזמנו בשביל אגף השיכון
של משרד העבודה, התאחדות הסוחרים ליבוא מכספף השלומים והתאחדות התעשייה
בתל-אביב וירושלים, וקנינו כמות מסויימת בשביל "אזאם" ששילמה עבורה
בדולרים. כן הבאנו כמליות מסויימות בשביל מוצר הקבלנים, עיריית תל אביב
וסולל-בונה.

ש. פרלסטיו:

אני מציע לדחות את המסך מתן התשובות לישיבה
הבאה.

היו"ר מ. בנטוב:

המסך התשובות נשמע בישיבה הבאה.
הישיבה בעולה.